L. 7. Kraków, dnia 8. Lipca 1892. Rocznik XIII.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną zła. 1, składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

STATUT

komisyi sanitarnej miasta Krakowa,

uchwalony na posiedzeniu Rady miejskiéj w dniu 5. maja 1892.

§. 1. Komisya sanitarna jest organem doradczym.

Jako taka wydaje opinie w wszystkich sprawach ważniejszych tyczących się zdrowia publicznego, w zakresie działania tak własnego jak poruczonego.

§. 2. Przewodniczącym komisyi sanitarnéj jest Prezydent miasta lub jego zastępca.

§. 3. Komisya sanitarna składa się:

Z 18 członków wybranych przez Radę miejską w połowie ze swego grona, a w połowie ze znawców zamieszkałych w gminie. Za znawców uważać należy osoby mające ze swego stanowiska lub zawodu styczność z higieną publiczną.

Wedle uznania Przewodniczącego lub za uchwałą własną może Komisya sanitarna zapraszać w razie potrzeby znawców z poza swego grona.

Z urzędu bywają na posiedzeniach komisyi sanitarnéj z głosem stanowczym: II. wiceprezydent miasta i fizyk, zaś z głosem doradczym lekarze i weterynarze miejscy, dyrektor budownictwa, inżynier sanitarny i chemik miejski.

§. 4. O ukonstytuowaniu się komisyi sanitarnéj należy z wymienieniem nazwisk członków, zawiadomić Wydział krajowy i c. k. Namiestnictwo.

§. 5. Urząd członka komisyi sanitarnéj jest honorowy, a więc bezpłatny.

Czas urzędowania członków Komisyi sanitarnéj trwa 3 lata.

Czas urzędowania członków wybranych z łona Rady miejskiéj, gaśnie z chwilą ustąpienia ich z reprezentacyi gminnéj, a wybranych z poza Rady z ukończeniem najbliższych wyborów do niej.

Wybór uzupełniający ważny jest tylko do najbliższych wyborów do Rady miejskiéj.

§. 6. Komisya sanitarna jest obowiązaną wydawać opinie na wezwanie Przewodniczącego, uprawnioną zaś czynić wnioski z własnéj inicyatywy w sprawach zdrowia publicznego.

Komisya sanitarna wydaje opinie lub czyni wnioski:

a) w sprawie organizacyi służby zdrowia w gminie;

b) o kwalifikacyi kandydatów, starających się o posadę w służbie zdrowia gminnéj;

c) w sprawach, mających pod względem sanitarnym zasadnicze znaczenie;

d) w sprawach zarządzeń, mających na celu poprawę stosunków zdrowotnych w gminie;

e) w sprawach publicznych urządzeń sanitarnych, budowli na cele zdrowotne i t. d., o ile wymagają ocenienia ze względów sanitarnych.

§. 7. Referentem stałym peryodycznych sprawozdań o stosunkach zdrowia publicznego w gminie jest fizyk miejski i ten je podaje do wiadomości Komisyi sanitarnéj.

Przewodniczący przydziela sprawy do referowania członkom Komisyi zdrowia wedle swego uznania.

Referent przygotowuje sprawę, przedstawia ją na posiedzeniu Komisyi i wnosi, jaką o niéj dać opinię.

Wnioski i opinię Komisyi sanitarnéj przedkłada się Magistratowi względnie Radzie miejskiéj do stosownego zarządzenia.

Zarządzenia przedsięwzięte wskutek wniosku Komisyi sanitarnéj, należy podawać jéj do wiadomości.

§. 8. Komisya sanitarna odbywa swe posiedzenia zwyczajne raz na miesiąc. — Nadzwyczajne posiedzenia może zwołać przewodniczący z własnéj inicyatywy.

Zaproszenia piśmienne na posiedzenia, czyto zwyczajne, czy nadzwyczajne, rozsyła Przewodniczący członkom wraz z porządkiem dziennym.

Członkowie Komisyi sanitarnéj są obowiązani zadosyć uczynić wezwaniu Przewodniczącego, a w razie nieuniknionéj przeszkody, usprawiedliwić swą nieobecność.

Członkowie, ktorzy bez usprawiedliwienia nie byli obecni na trzech po sobie następujących posiedzeniacb, tracą mandat.

W ich miejsce należy zarządzić wybór uzupełniający.

Do ważności uchwał potrzebną jest obecność więcéj niż połowy członków. — Uchwały zapadają większością głosów obecnych.

W razie równości głosów rozstrzyga Przewodniczący. Mniejszości służy prawo uzasadnienia swego zdania w osobnym wniosku.

§. 9. Komisya sanitarna prowadzi osobny protokół swych obrad.

§. 10. Sprawozdanie z czynności Komisyi sanitarnéj należy corocznie przedkładać Wydziałowi krajowemu i c. k. Namiestnictwu, protokółów zaś posiedzeń będzie się tym władzom udzielać do przejrzenia tylko na żądanie. —

A) Instrukcya dla Fizyka miejskiego,

uchwalona na posiedzeniu Rady miejskiéj w dniu 5. maja 1892.

I. Stosunek do władz i personalu sanitarnego.

§. 1. Fizyk miejski jest bezpośrednim naczelnikiem miejskiéj służby zdrowia i podlega w sprawach dyscyplinarnych Prezydentowi miasta, w czynnościach zaś urzędowych Magistratowi.

II. Zakres działania.

§. 2. Fizyk miejski czuwa nad zdrowiem publicznêm w całem mieście w myśl ustawy rządowéj z dnia 30. kwietnia 1870. L. 68 Dz. u. p. oraz pragmatyki służbowéj dla urzędników magistratu i niniejszéj instrukcyi, a têm samêm ma obowiązek obznajamiania się się ciągle i jak najdokładniéj z jego stanem.

§. 3. Fizyk miejski jest referentem spraw lekarskich; jego rewizyi podlegają referaty weterynarza miejskiego. Aprobacya spraw lekarskich odbywa się w tenże sam sposób, jak spraw załatwianych przez inne wydziały Magistratu. Fizykowi podlegają wszystkie organa lekarskie miejskie. Fizyk prowadzi księgę i zbiór normaliów, o ile się odnoszą do jego zawodu urzędowego, odbiera wszelkie doniesienia urzędowe i prywatne, tyczące się zdrowia publicznego w mieście, a w razie epidemii czuwa nad ścisłêm wykonywaniem obowiązujących przepisów i stara się o wydanie odpowiednich rozporządzeń.

§. 4. Fizyk miejski zwołuje zazwyczaj raz na miesiąc a w potrzebie częściéj lekarzy obwodowych i weterynarza miejskiego na posiedzenia, na których mają się toczyć narady, tak o panujących chorobach, jak i o wszelkich usterkach zagrażających, lub zagrażać mogących zdrowiu publicznemu, tudzież o środkach zaradczych, bądźto już zastósowanych, bądźto dopiero zastósować się mających. Protokóły z tych posiedzeń prowadzi najmłodszy z nominacyi lekarz obwodowy, a uchwały na nich powzięte lub wnioski przedkłada Magistratowi i komisyi sanitarnéj.

§. 5. Tak w razie wybuchu epidemii, jak i każdego niezwykłego zwiększenia się chorobliwości i śmiertelności, czy to w całem mieście, czy też w jego częściach, ma fizyk miejski przekonać się osobiście i gruntownie o stanie rzeczy, zbadać dokładnie przyczyny w porozumieniu się z lekarzami obwodowymi, a w razie potrzeby i innemi władzami lub korporacyami i zarządzić bezzwłocznie, co obowiązek i nauka wskazują; w razie gdyby to przechodziło jego możność lub władzę, winien jak najrychléj przedłożyć odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta, zaś w przypadkach niecierpiących zwłoki ma prawo zażądać wykonania natychmiast swoich poleceń.

§. 6. W razie wybuchu chorób zaraźliwych u zwierząt, czuwa fizyk miejski nad ścisłem wykonaniem wszelkich środków ostrożności ustawami i obecnym stanem nauki wskazanych.

§. 7. Do fizyka miejskiego należy główny nadzór nad oględzinami zmarłych i nad szczepieniem, tudzież statystyka tych czynności.

§. 8. Fizyk miejski prowadzi listę uprawnionych do praktyki lekarzy, weterynarzy, dentystów i akuszerek i czuwa nad têm, by osoby nieuprawnione nie zajmowały się praktyką lekarską. O uchybieniach w tym względzie winien donosić bezzwłocznie Magistratowi.

§. 9. Fizyk miejski czuwa pod względem higienicznym nad aptekami, wszelkiemi zakładami leczniczymi, dobroczynnemi, naukowymi, gimnastycznymi, fabrycznymi, aresztami; w razie dostrzeżenia usterek zwraca na nie uwagę władzy bezpośrednio nad takim zakładem przełożonéj lub właściciela i donosi o têm Magistratowi.

§. 10. Fizyk miejski czuwa pod względem sanitarnym nad targami, budynkami, teatrami i lokalami publicznymi.

§. 11. Obowiazany jest przekonywać się od czasu do czasu o stanie zdrowia sierót powierzonych przez gminę opiece osób prywatnych.

§. 12. Ma prawo i obowiązek odwiedzać mieszkania akuszerek w celu przekonania się tak o pieczy ciężarnych i położnic u nich przebywających i o stosunkach higienicznych w ich mieszkaniach, jak i o têm, czy stósują się do obowiązujących instrukcyj.

§. 13. Do Fizyka miejskiego należy baczyć, by przyrządy ratunkowe gminne znajdowały się zawsze w dobrym stanie.

§. 14. Do fizyka miejskiego należy główny nadzór policyjno lekarski nad domami, a wszczególności: nad mieszkaniami, dziedzińcami, ściekami, kanałami, wychodkami i studniami. Co do tych ostatnich, winien fizyk dać badać wodę od czasu do czasu, tak chemicznie, jak mikroskopijnie i bakteryologicznie, osobliwie w razie wybuchu ograniczonych epidemij, lub endemij. W razie dostrzeżenia złego, winien fizyk miejski postarać się natychmiast o zamkięcie studni.

§. 15. Fizyk miejski ma zwracać szczególniejszą uwagę na czystość pokarmów i napojów w mieście sprzedawanych, na naczynia i przyrządy do ich przechowywania, ważenia i mierzenia, i w tym celu winien niespodziewanie zwiedzać targi publiczne, handle wiktuałów, traktyernie, garkuchnie, hotele, zajazdy, kawiarnie, cukiernie, sklepy korzenne, winiarnie, szynki, jatki, masarnie, rzeźnię i t. p. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień przeciw policyi lekarskiej, ma fizyk miejski zawiadomić o tem Magistrat, w danym razie i komisaryat targowy i postarać się o zabranie towaru podejrzanego, a gdy potrzeba, o zbadanie jego mikroskopowe i chemiczne a nawet o doniesienie sądowi karnemu.

§. 16. Fizyk miejski ma dawać odpowiednie polecenia i skazówki komisarzowi targowemu i obwodowemu, jako też chemikowi miejskiemu, by ci mogli pełnić należycie swe obowiązki.

§. 17. Do Fizyka miejskiego należy nadzorować handle wód mineralnych, wody sodowéj, farb, towarów modnych i galanteryjnych, zabawek dla dzieci, obić na ściany i t. p. przekonywać się, czy w nich nie sprzedają towarów zdrowiu szkodliwych, lub wód

mineralnych zepsutych, nieświeżych, albo fałszowanych, lub przedmiotów, jakie tylko w aptekach sprzedawać wolno, a jeżeli mają upoważnienie do sprzedawania trucizn, czy zachowują należyte ostrożności, tak co do przechowywania, jak i sprzedawania. Toż samo tyczy się wszelkich przedsiębiorstw i zawodów, które używają trucizn, jak: malarze, fotografowie, blacharze i t. p.

§. 18. Do Fizyka miejskiego należy nadzór lekarski nad cmentarzami, ekshumacyami i transportem zwłok.

§. 19. Nakoniec winien Fizyk miejski czuwać w ogólności nad wszystkiem, co się odnosi do zdrowia i życia mieszkańców Krakowa, obeznawać się z urządzeniami lekarskiemi miast innych, postępami higieny i nawet bez wezwania przedkładać odpowiednie wnioski Prezydentowi miasta, komisyi sanitarnéj i Magistratowi.

III. Udział w komisyach.

§. 20. Fizyk miejski należy z urzędu do wszelkich komisyj z ramienia Magistratu wyznaczanych w sprawach mających jakąkolwiek styczność z higieną i bywa na posiedzeniach Magistratu, gdzie w sprawach lekarskich referuje z głosem stanowczym.

§. 21. Fizyk miejski jest stałym członkiem komisyi sanitarnéj i przedstawia sprawy sanitarne na posiedzeniach Sekcyi V. Rady miejskiéj.

§. 22. Fizyk miejski ogląda osoby interesowane przy reklamacyach co do uwolnienia od wojska i należy do komisyi poboru wojskowego tak głównéj, jak i dodatkowych.

§. 23. Fizyk miejski należy do każdéj komisyi zarządzonéj przez Budownictwo miejskie, w skutek wniesienia planów na nowe budowy, dostawianie lub przekształcanie budynków. Na tych komisyach ma baczyć, by plany stósowały się do obecnych wymagań higieny. Uwagi swe w tym względzie zamieści w protokóle komisyi.

§. 24. Jako członek komisyi z ramienia Magistratu do oglądania domów świeżo wystawionych lub znacznie przerobionych, ma w protokóle komisyi zamieścić swe zdanie, czy ze stanowiska higienicznego nie ma powodu do odmówienia konsensu na zamieszkanie lub w ogóle używanie.

§. 25. Jako należący do komisyi w sprawie zakładania fabryk i warsztatów rękodzielniczych dla ocenienia, czy one w myśl ustawy przemysłowéj nie będą groziły tak ludziom w nich pracującym, jak i sąsiednim mieszkańcom niebezpieczeństwem dla zdrowia lub życia albo niedogodnością przez łoskot, dym, wyziewy, kurz i t. p., winien fizyk miejski dokładnie rozpatrzyć się w planach i miejscowości, zastanowić się w ogóle nad wszelkiemi okolicznościami pod względem higienicznym ważnemi i zdanie swe, na gruntownem zbadaniu przedmiotu i nauce oparte, zamieścić w protokóle komisyi.

§. 26. Zakłady fabryczne § 27. ustawy przemysłowéj objęte, nadzoruje fizyk miejski dla przekonania się, czy dopełnia się w nich warunków policyjno-lekarskich i nie postępuje wbrew przepisom higieny.

§. 27. Fizyk miejski decyduje w wątpliwych przypadkach o potrzebie zarządzenia sekcyi policyjno-sanitarnéj, po wysłuchaniu zdania właściwego lekarza obwodowego.

IV. Statystyka i wykazy.

§. 28. Fizyk miejski obowiązany jest prowadzić dokładny wykaz swych czynności i statystykę umiejętną chorobliwości i śmiertelności; część lekarską statystyki miejskiéj prowadzi za osobnem atoli wynagrodzeniem.

§. 29. Najdaléj do końca grudnia obowiązany jest fizyk miejski złożyć umiejętne zdanie sprawy ze swych czynności i stosunków sanitarnych miasta w roku ubiegłym.

V. Opinie i świadectwa.

§. 30. Na polecenie Prezydenta miasta lub Magistratu ma fizyk miejski dawać opinie w sprawach wymagających wiadomości lekarskich. Do niego także należy badać na żądanie władzy właściwéj stan zdrowia fizycznego i umysłowego urzędników i sług Magistratu, ich żon i dzieci, tudzież kandydatów na posady w służbie miejskiéj.

§. 31. Fizyk miejski wydaje na żądanie stron prywatnych świadectwa lekarskie i potwierdza autentyczność podpisów na świadectwach wydanych przez lekarzy prywatnych.

§. 32. Co do obłąkanych lub o chorobę umysłową podejrzanych, spisuje historyę choroby i wydaje orzeczenie co do kwalifikacyi do szpitala obłąkanych.

VI. Mieszkanie fizyka.

§. 33. Fizyk miejski ma mieszkać w śródmieściu i przynajmniéj przez godzinę dziennie stale oznaczoną, urzędować w swojem biurze w Magistracie.

VII. Zastępstwo fizyka.

§. 34. W razie choroby, urlopu, lub innéj ważnéj przeszkody, zastępuje fizyka miejskiego lekarz obwodowy, którego Prezydent miasta do tego powoła.

B) Instrukcya dla miejskich lekarzy obwodowych,

uchwalona na posiedzeniu Rady miejskiej w dniu 5. maja 1892

I. Stosunek do władzy miejscowéj.

§. 1. Lekarze obwodowi są miejskimi urzędnikami zdrowia i podlegają w sprawach dyscyplinarnych Prezydentowi miasta, w zakresie zaś swych czynności urzędowych Magistratowi i fizykowi miejskiemu.

Lekarze obwodowi winni stósować się do ustaw i przepisów obowiązujących, oraz do niniejszéj instrukcyi, jak również do wskazówek fizyka miejskiego.

II. Zakres działania w ogólności.

§. 2. Do zakresu działania lekarzy obwodowych należy:

a) oglądać zmarłych w przydzielonym im obwodzie miasta i załatwiać czynności urzędowe z tym obowiązkiem połączone;

b) popierać wszelkiemi siłami działanie fizyka miej-

skiego i w tym celu donosić o wszelkich uchybieniach przeciw policyi lekarskiéj, dostrzeżonych we własnym obwodzie;

c) leczyć bezpłatnie rzeczywiście ubogich swego obwodu w domu swoim, w dwóch godzinach dziennie, stale oznaczonych a w pomieszkaniach tylko takich chorych, których do szpitala przenieść nie można;

d) załatwiać wszelkie czynności lekarskie innego rodzaju niniejszą instrukcyą wskazane.

a) Oględziny zmarłych.

§. 3. Oglądanie zmarłych ma na celu przekonać się:

a) czy osoba oglądana rzeczywiście nie żyje;

b) czy oglądany umarł śmiercią naturalną, w skutek choroby oznaczyć się dającéj i po leczeniu przez osobę uprawioną;

c) czy przeciwnie oglądany umarł śmiercią gwałtowną, umyślnie sprowadzoną, lub przypadkową;

d) czy ze śmiercią nie łączą się okoliczności, któreby wskazywały na epidemię lub endemię;

e) czy nakoniec ze śmiercią oglądanéj osoby zostaje w związku wogóle jakaś okoliczność ważna dla zdrowia publicznego.

§. 4. Jeżeli zmarły znajdował się w opiece lekarskiéj, meldujący go winien wykazać się przed lekarzem obwodowym świadectwem śmierci lub leczenia wydanêm przez lekarza, który zmarłego leczył.

§. 5. Lekarz obwodowy, otrzymawszy takie świadectwo lub doniesienie o śmierci, winien obejrzeć zwłoki w przeciągu 24 godzin od zameldowania i wydać świadectwo oględzin. Do świadectw tak w tym, jak w poprzednim ustępie wspomnionych, należy używać formularzy przez Magistrat ułożonych.

W nagłych przypadkach oględziny winny odbyć się natychmiast.

§. 6. Lekarz obwodowy, dostrzegłszy ślady życia, postąpi sobie według nauki i albo sam użyje środków ratunku, albo zawezwie do pomocy lekarza, którego sobie otaczający zmarłego życzą. Od ratunku tego wolno mu dopiero wtedy odstąpić, gdy się przekona o zaszłéj niewątpliwie śmierci.

§. 7. Jeżeli świadectwo śmierci wydane przez lekarza, który zmarłego leczył, zgadza się z oglądaniem zwłok, wyda lekarz obwodowy świadectwo oględzin i wypełni w niém nie tylko wszystkie rubryki w sposób należyty, ale nadto oznaczy, kiedy ma odbyć się pogrzeb.

§. 8. Stósownie do tego, nie wolno używać w świadectwach oględzin ogólnych wyrażeń, jak: obywatel, rękodzielnik, ubogi, itd., lecz należy, jak tylko można najdokładniéj, podać zatrudnienie i stan zmarłego,

§. 9. W razie nagłéj śmierci osoby, do któréj żadnego lekarza nie wzywano, należy przez wypytanie się osób otaczających oznaczyć prawdopodobną przyczynę śmierci, a w razie wątpliwości donieść o têm fizykowi miejskiemu, który według swego uznania zarządzi sekcyę, lub poleci bez niéj wydać świadectwo oględzin.

§. 10. W każdym innym przypadku a zatêm, jeżeli lekarz dostrzeże na ciele ślady zbrodni lub przestępstwa, jeżeli świadectwa śmierci nie wydał lekarz do praktyki uprawniony, lub jeżeli jego treść nie zostaje w zgodzie z wypadkiem oględzin, wstrzyma się lekarz obwodowy od wydania świadectwa oględzin zezwalającego na pogrzeb i uwiadomi o têm fizyka miejskiego piśmiennie, celem dalszego zarządzenia. W razie podejrzenia o zbrodnię lub przestępstwo, poleci zwłoki przenieść do zakładu medycyny sądowéj.

§. 11. Oględziny jednorazowe uważa się zazwyczaj za wystarczające; w razie atoli jakichkolwiek wątpliwości, obowiązany jest lekarz obwodowy do drugich oględzin, a wtedy winien aż do ich spełnienia, zatrzymać się z wydaniem świadectwa oględzin.

§. 12. Badając godzinę śmierci, lekarz obwodowy zwróci uwagę pozostałych lub domowników, że w myśl §. 375. ustawy karnéj, podanie fałszywe czasu śmierci podlega karze aresztu od 1 do 6 miesięcy.

§. 13. Jeżeli nie nastąpi żadna przeszkoda, winien pogrzeb odbyć się w 48 godzin po śmierci. Na odroczenie pogrzebu na dłuższy czas niż w 60 godzin po śmierci, udziela pozwolenia prezydyum Magistratu, na przychylną opinię fizyka miejskiego. Natomiast lekarz obwodowy może pogrzeb przyspieszyć, jeżeli śmierć nastąpiła z choroby zakaźnéj, lub jeżeli zwłoki podlegają szybkiemu rozkładowi.

§. 14. Jeżeli ze świadectwa śmierci wydanego przez lekarza, który zmarłego leczył, lub z oględzin zwłok pokaże się, że przyczyną śmierci była choroba zaraźliwa jak: ospa, płonica, błonica, dur osutkowy, brzuszny, lub powrotny, czerwonka i cholera azyatycka, lekarz obwodowy pouczy rodzinę i domowników zmarłego o zaraźliwości choroby, nakaże, jeżeli odosobnienie należyte nastąpić nie może, wywieść zwłoki do domu przedpogrzebowego na cmentarzu i w porozumieniu z fizykiem miejskim nakaże desinfekcyę mieszkania, pościeli, bielizny i sprzętów przez zmarłego używanych, tudzież poczyni wszelkie inne kroki przez naukę i doświadczenie wskazane, celem zapobieżenia rozwleczeniu zarazy. W razie śmierci z innych chorób nie bardzo zaraźliwych, jak koklusz i zapalenie opon mózgordzeniowych, przyśpieszy, ile się da pogrzeb i zabroni wystawienia wieka. W każdym razie wyda polecenie, aby zwłok osób zmarłych na choroby zaraźliwe, nie odwiedzano i na cmentarz nie niesiono.

§. 15. Jeżeli przy oglądaniu zwłok niewiasty okaże się ciąża dłuższa nad 7 miesięcy a cięcia cesarskiego jeszcze nie wykonano, lekarz obwodowy zaleci śpiesznie wykonanie téj operacyi lub ją sam wykona, o czêm zda raport fizykowi miejskiemu.

§. 16. Zwłoki osób nieznanych, lekarz obwodowy poleci przenieść do zakładu medycyny sądowéj. Tożsamo tyczy się samobójców.

§. 17. Bez osobistego oglądania zwłok, świadectw oględzin nie wolno wydawać.

§. 18. Przed obejrzeniem zwłok przez lekarza obwodowego i daniem przezeń pozwolenia, nie wolno zdejmować masek ze zmarłych, ani też fotografować zwłok.

Z oględzin zmarłych prowadzić winien lekarz obwodowy dokładny protokół, w którym liczby zmarłych zgadzać się winny z liczbami świadectw oględzin.

§. 19. Oględziny zmarłych są płatne, z wyjątkiem zupełnie ubogich. Taksy wyznaczone opłacać będą strony w kasie miejskiéj, która je wręczać będzie lekarzom obwodowym.

Klasa pierwsza, zamożnych płaci 2 zła. — c.
„ druga, średnia „ 1 „ — „
„ trzecia, niezamożnych „ — „ 50 „
„ czwarta, zupełnie ubogich nic nie płaci.

Oznaczenie klasy na świadectwie oględzin, pozostawia się sumienności lekarza obwodowego.

Wice-prezydent Magistratu roztrzyga zażalenia przeciw oznaczeniu klasy.

b) Dozór sanitarny w obwodzie.

§. 20. Do lekarza obwodowego należy bezpośredni nadzór nad higienicznym stanem powierzonego jego pieczy obwodu.

§. 21. Lekarz obwodowy winien w tym celu zwiedzać w swym obwodzie domy i inne budowle publiczne i prywatne a w nich baczyć na wszystko, co zasługuje na uwagę pod względem lekarskim, przedewszystkiem zatem na podwórza, śmietniki, zlewy, kloaki, kanały, schody, sienie, piwnice, na mieszkania osobliwie parterowe, mianowicie dla uboględ ludności przeznaczone.

§. 22. Szczególniejszą winien zwracać uwagę na lokale, w których większa liczba osób się gromadzi a więc na warsztaty, fabryki, zakłady wychowawcze publiczne, prywatne, klasztory, ochrony, dom sierót, areszta i szpitale pod dozorem gminy zostające, domy kalek, rekonwalescentów i t. p. W razie dostrzeżenia jakichkolwiek uchybień pod względem sanitarnym, albo sam poleci złe usunąć, albo gdy to nie skutkuje, uwiadomi o niem fizyka miejskiego.

§. 23. Do lekarza obwodowego należy bezpośredni nadzór nad wszystkimi artykułami żywności i naczyniami do ich przechowywania, a zatem nad wszelkiego rodzaju napojami, mięsiwami, owocami, grzybami, dalej nad beczkami, naczyniami glinianemi i metalowemi, nad maszynami do pompowania piwa, kurkami, lewarami i t. d. W tym celu obowiązany jest lekarz obwodowy w skutek polecenia piśmiennego, zwiedzać z komisarzem targowym lub obwodowym niespodzianie wszelkie miejsca, sklepy i handle, gdzie się sprzedają artykuły żywności, a gdy znajdzie coś podejrzanego, poleci natychmiast zabrać i odesłać fizykowi miejskiemu do dalszego zarzadzenia.

§. 24. Do lekarza obwodowego należy baczyć, by nie sprzedawano towarów zdrowiu szkodliwych, jak: łakoci, cukierków, zabawek dziecięcych, materyj na odzież, kwiatów sztucznych, obić na ściany i t. p. rzeczy, farbami szkodliwemi powleczonych, tudzież samychże farb zdrowiu w jakikolwiek sposób niebezpiecznych.

§. 25. Lekarz obwodowy winien szczególniej mieć na oku garkuchnie i traktyernie dla ludzi ubogich, tudzież szynki, te ostatnie szczegolniej, by w nich nie sprzedawano wódek alkoholem anilowym zanieczyszczonych, lub w sposób niewłaściwy przyprawionych.

§. 26. Lekarz obwodowy ma czuwać nad têm, by z rodzin chorobami zaraźliwemi nawiedzonych, dzieci nie chodziły do szkoły, dopóki niebezpieczeństwo zarażenia, albo samo nie minie, albo w inny sposób usuniętem nie zostanie.

c) Leczenie ubogich.

§. 27. Chorych ubogich, nie mogących z powodu choroby korzystać z ambulatoryum, odwiedzi w domu, a przekonawszy się o możności leczenia w ich własnêm pomieszkaniu, pod względem lokalu, obsługi, dyety stosownéj i rodzaju choroby, obejmie ich w stałe leczenie.

§. 28. Obowiązek leczenia bezpłatnie chorych ubogich przez lekarza obwodowego nie rozciąga się do chorób chirurgicznych, ocznych i położniczych, wymagających bardzo specyalnych wiadomości, operacyj większych, przyrządów i opasek, tudzież asystencyi. Takich chorych objaśnić winien lekarz obwodowy o niniejszéj instrukcyi i odesłać do szpitala lub kliniki.

§. 29. Chorym ubogim cierpiącym na choroby weneryczne lub świerzb, tudzież chorym nie mogącym mieć w domu należytéj opieki, zaleci lekarz obwodowy udać się do szpitala i wyda w tym celu w razie potrzeby wezwanie do straży pożarnéj o furmankę miejską lub lektykę.

§. 30. Chorych ubogich mogących być leczonymi w pomieszkaniu własnêm, lecz pozbawionych opieki i stósownéj dyety, zaleci a mianowicie chrześcian opiece Sióstr Miłosierdzia lub PP. Felicyanek, starozakonnych zaś, opiece odpowiednich towarzystw żydowskich.

§. 31. Chorych nieuleczniych, pozbawionych w domu opieki, rzeczywiście ubogich, przedstawi lekarz obwodowy Magistratowi do umieszczenia w domu kalek, o ile przynależą do gminy miasta Krakowa.

§. 32. Na recepcie wydanéj na koszt miasta, wyrazić winien lekarz obwodowy imię, nazwisko, stan, miejsce urodzenia, zatrudnienie chorego i liczbę domu, w którym mieszka.

§. 33. Ubodzy chorzy przychodni, otrzymawszy receptę od lekarza obwodowego, udadzą się do komisarza właściwego obwodu po asygnacyę na bezpłatne wydawanie lekarstw.

§. 34. Chorym ubogim w gwałtownéj potrzebie i w nocy, może lekarz obwodowy przepisać lekarstwo i receptę wprost posłać do apteki.

§. 35. Lekarz obwodowy trzymać się winien pod względem ordynacyi form najtańszych i najprostszych a środków jak najskuteczniejszych.

§. 36. W razie powtarzania lekarstw, nie wolno na receptach wprost dopisywać *repetatur*, lecz należy wydać nową receptę bacząc, by w takich razach flaszki zwracano do apteki, celem powtórnego ich użycia.

§. 37. Lekarz obwodowy winien baczyć, by lekarstwa ubogim przepisywane, były należycie przyrządzone. O uchybieniach wszelkich w téj mierze winien donosić Fizykowi miejskiemu.

§. 38. Ponieważ ludność przyzwyczaiła się do wzywania lekarzy obwodowych w przypadkach nagłych, przeto do nich należy nieść pierwszą pomoc, za którą mają żądać stósownego do zamożności strony wynagrodzenia.

Służbodawcy winni płacić za leczenie swéj służby.

§. 39. Gdzie potrzeba ratunku jest nagła a odległość znaczna, wolno lekarzowi obwodowemu użyć dorożki na koszt miasta.

§. 40. Szczególniejsze okazy patologiczne w praktyce urzędowéj, prześle lekarz obwodowy do odpowiedniego zbioru w uniwersytecie.

a) Szczepienie ospy.

§. 41. Od 15. maja do końca lipca każdego roku winni są lekarze obwodowi szczepić dzieci dwa razy na tydzień, przez dwie godziny, w lokalach na ten cel przez Magistrat wyznaczonych, krowianką kosztem miasta zakupioną.

§. 42. Każde dziecię szczepione zapiszą w osobnym protokóle, wypełniając staranuie wszelkie jego rubryki.

§. 43. Lekarze obwodowi winni się przekonać, ile można o skutku szczepienia, a jeżeli przekonają się o należytym skutku, wydadzą stronie na żądanie świadectwo w odpowiedniéj formie.

§. 44. Dzieci w ochronach, winni lekarze obwodowi oglądać i nieszczepione saszczepić limfą ochronną.

§. 45. Ze szczepienia składać będą lekarze obwodowi Magistratowi w końcu roku sprawę za pośrednictwem fizyka miejskiego.

e) Pomoc w nagłych przypadkach.

§. 46. W razie pożaru, lub innego nieszczęśliwego przypadku, winien lekarz obwodowy na wezwanie śpieszyć na miejsce z odpowieduiemi narzędziami chirurgicznemi i nieść pomoc w razie potrzeby.

§. 47. W razie nieobecności w domu lekarza właściwego obwodu, lub innej przeszkody, winien go na wezwanie wyręczyć inny lekarz obwodowy w niesieniu pomocy na miejscu nieszczęścia.

f) Opieka nad aresztami.

§. 48. Z kolei co miesiąc jeden lekarz obwodowy przybędzie codziennie do aresztów miejskich, dla dania opinii o zdrowiu aresztantów i szupaśników.

III. Mieszkanie.

§. 49. Każdy lekarz obwodowy winien mieszkać w swoim obwodzie.

§. 50. Na domu zamieszkanym przez lekarza obwodowego ma się znajdować latarnia czerwona z odpowiednim napisem, na drzwiach zaś wchodowych do mieszkania napis wskazujący czas ordynacyi: po jednéj godzinie codziennie rano a po poludniu tylko w dnie powszednie.

§. 51. W tych godzinach ordynacyjnych, lekarz obwodowy winien załatwiać także wszelkie inne czynności swego urzędu, które z natury rzeczy w domu załatwiać może.

§. 52. Lekarz miejski jest stałym członkiem komisyi sanitarnéj z głosem doradczym.

IV. Zastępstwo lekarza miejskiego.

§. 53. Lekarz obwodowy nie może bez pozwolenia Prezydenta miasta wydalić się z miasta nad 24 godzin; atoli w razie wydalenia się na 24 godzin winien postarać się o zastępcę. W razie choroby, urlopu, lub innéj ważnéj przeszkody, zastępuje go inny lekarz obwodowy, którego Prezydent miasta do tego powoła.

L. 18981/I.

OBWIESZCZENIE.

Magistrat nabył przekonania, że **przepisy o utrzymaniu porządku na plantacyach**, objęte regulaminem czystości i porządku w mieście, obwieszczeniem z dnia 24. sierpnia 1884. L. 5874 wydane, nie bywają należycie przestrzegane. W skutek tego Magistrat przypomina odnośne postanowienia wspomnionego regulaminu, a mianowicie *Rozdział IV.* traktujący o utrzymaniu porządku na plantacyach.

§. 77.

Siadanie na poręczach i przechodzenie przez nie jest wzbronione. Również nie wolno deptać trawników, kłaść się na nich i psów puszczać, które na sznurku prowadzić należy. Łamanie gałęzi, zrywanie kwiatów lub roślin, zaśmiecanie ścieżek, rzucanie kamieniami. stawanie na ławkach, jeżdżenie powozami lub konno, przenoszenie wielkich koszów drzewa, siana, słomy i t. p. w ogóle w szelkie uszkodzenie lub zanieczyszczanie plantacyj w inny sposób, surowo wzbronionem zostaje.

§. 78.

Dzieci tylko pod dozorem osób dorosłych na plantacye wprowadzane być mogą, wózki zaś dziecinne nie mogą tamować komunikacyi.

§. 79.

Przekraczający powyższy zakaz, będą obowiązani oprócz kary, zwrócić funduszowi plantacyjnemu wynagrodzenie za zrządzone szkody według taryfy obwieszczonéj rozporządzeniem z dnia 14. czerwca 1879. L. 18298 (dziennik rozporządzeń z r. 1880. str. 20).

§. 80.

Pilnowanie porządku należy do służby plantacyjnéj, do któréj wskazówek publiczność zastosować się winna.

Nadto służba plantacyjna obowiązaną jest niedopuszczać na plantacyach żebraniny, jak również, aby wyrobnicy, pijacy i ludzie źle odziani, rozpierali się lub rozkładali po ławkach, tudzież iżby w godzinach popołudniowych, gdy porządniejsza publiczność używa przechadzki, ławki przy głównych drogach, były zajmowane przez służące lub gawiedź.

Przekroczenie powyższych przepisów karać będzie Magistrat surowo w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857. L. 198. Dz. u. p. i z d. 5. marca 1858. L. 34. Dz. u. p. a względnie patentu z dnia 20. kwietnia 1854. L. 96. Dz.

u. p., têm bardziej, że plantacye miejskie, jedna z najpiękniejszych ozdób miasta Krakowa, znacznym kosztem gminy miasta utrzymywane i coraz więcej upiększane, zasługują na to, aby je szanowna publiczność z własnego popędu, bez kar i rygorów, otaczała opieką i poszanowaniem.

W końcu zwraca się uwagę na to, że dozorcy plantacyjni, według instrukcyi z d. 29 kwietnia 1885. l. 11351 zamieszczonej w dzienniku rozporządzeń dla m. Krakowa l. 11. z r. 1885, mają prawo przytrzymania bez żadnych względów każdego, kto w sposób złośliwy psuje ławki, ogrodzenia, klomby, trawniki i t. p., tudzież osoby wyprawiające burdy, hałasy, kłótnie i nieprzyzwoicie zachowujące się; także pijaków, żebraków i handlarzy, oraz osoby robiące nieporządek, który uwłacza przyzwoitości i szkodliwy wpływ wywiera na trawniki, drzewa i krzewy. Od osób przekraczających wszelkie inne przepisy, zażądać winien dozorca kart wizytowych z podaniem ich adresu, jeżeliby zaś osoby te wydania kart wizytowych odmówiły, służy dozorcom wówczas prawo przytrzymania i odprawadzenia ich do wskazanej tą instrukcyą władzy.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 21. czerwca 1892.

Prezydent miasta:
Dr. SZLACHTOWSKI w. r.

L. $\frac{9050 \text{ D. W.}}{\text{V.}}$

OGŁOSZENIE.

Niniejszem podaje się do wiadomości, iż w dniu 5. maja b. r. **znaleziona** została na drodze około Prokocima przez żołnierza **paczka zawierająca dwa obrusy stołowe**, wartości około 20 zła., które to obrusy są złożone w magazynie wojskowym w Prokocimie i przez właściciela mogą być tamże odebrane. —

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa,
dnia 20. czerwca 1892.

Prezydent miasta:
Dr. Szlachtowski w. r.

L. $\frac{18405}{\text{III.}}$

OBWIESZCZENIE.

Magistrat stoł. król. miasta Krakowa ogłasza niniejszêm następującą **taryfę należytości dla fiakrów i dorożkarzy za jazdę z miasta do toru wyścigowego i z powrotem:**

1) za jazdę dorożką dwukonną z miasta do toru wyścigowego 1 zła. 50 ct.
2) za jazdę dorożką dwukonną z toru wyścigowego do miasta 1 zła.
3) za czekanie przez pół godziny 60 ct.
4) za jazdę dorożką jednokonną z miasta do toru wyścigowego 1 zła.
5) za jazdę dorożką jednokonną z toru wyścigowego do miasta 50 ct.
6) za czekanie przez pół godziny 40 ct. Opłata dorożki należy do jadącego z miasta.

Powyższą taryfę należytości zatwierdza się z upoważnienia udzielonego reskryptem wys. c. k. Namiestnictwa z dnia 5. czerwca 1892. L. 44261.

Magistrat stoł. król. M. Krakowa,
dnia 11. czerwca 1892.

Prezydent miasta:
Dr. Szlachtowski w. r.

Przedmioty znalezione.

W czasie od dnia 1. do 30. czerwca b. r. złożono w Magistracie następujące przedmioty znalezione:

Art. 158. pulares z dwoma kartami korespondencyj.
„ 161. pulares z kwotą 1 złr. 21 ct.
„ 162. pierscionek złoty z kamykiem czerwonym.
„ 163. kawałek złotego łańcuszka.
„ 164. woreczek z kwotą 1 złr. 24½ ct.
„ 165. bransoletka złota z łańcuszkiem.
„ 166. portmonetka muszlowa z kwotą 1 złr. 10 ct.
„ 167. portmonetka z kwotą 32½ ct.
„ 168. pierscionek złoty z szmaragdem.
„ 182. książka pod tytułem biblioteka rozinna.
„ 183. pulares z biletami i fotografiami.
„ 185. parasolka
„ 186. książka do nabożeństwa.
„ 187 chustka do nosa.
„ 188. pulares.
„ 189. kapelusz.
„ 190. trzewik damski.
„ 191. cwikier.
„ 192. okulary.
„ 193. pulares z listami.
„ 194. pas, kaftan i pantofle.
„ 195. mały woreczek.
„ 196. rękawiczki skórzane.
„ 197. klucz.
„ 198. klucz.
„ 199. 2 klucze.
„ 200. klucz.
„ 201. łańcuszek stalowy.
„ 202. pulares z kwotą 11 ct.
„ 203. portmonetka z kwotą 10 złr. 60 ct.
„ 204. parasolka.
„ 205. surdut, kamizelka, kapelusz i kołnierzyki.

Magistrat wzywa niniejszêm właścicieli powyższych przedmiotów, aby celem ich odebrania, zgłosili się do Wydziału III. Magistratu i tam swe prawa własności do tychże udowodnili; w przeciwnym bowiem razie po upływie jednego roku, nabędą znalazcy niektórych praw do tych przedmiotów, a po upływie dalszych trzech lat, staną się ich właścicielami. —

Kraków, dnia 30. czerwca 1892.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — W drukarni A. Koziańskiego w Krakowie.